

Szerbia [szerkesztés]

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából.

Szerbia, hivatalos nevén **Szerbia Köztársaság** (szerbül, cirill írással *Република Србија*, latin írással *Republika Srbija*) délkelet-európai állam. Miután Montenegró népszavazás útján önálló állammá lett, a szerb és montenegrói államszövetség megszűnt, és 2006. június 5-én Szerbia is deklarálta függetlenségét, valamint azt, hogy a korábbi államalakulat jogutódjának tekinti magát. 2008. február 17-én Koszovó tartomány albán vezetése kikiáltotta a tartomány függetlenségét. A tartomány közigazgatásilag jelenleg az ENSZ irányítása alatt áll.

Tartalomjegyzék

- 1 Fekvése, határai
- 2 Földrajz
 - 2.1 Domborzat
 - 2.2 Vízrajz
 - 2.3 Éghajlat
 - 2.4 Növény- és állatvilág
 - 2.5 Környezetvédelem
- 3 Történelem
- 4 Államszervezet és közigazgatás
 - 4.1 Államforma, alkotmány
 - 4.2 Törvényhozás, végrehajtás, igazságszolgáltatás
 - 4.3 Közigazgatási felosztás
 - 4.4 Belpolitika
 - 4.5 Védelmi rendszer
 - 4.6 Állami jelképek
- 5 Népesség
 - 5.1 Általános adatok
 - 5.2 Legnépesebb települések
 - 5.3 Etnikai, nyelvi, vallási megoszlás
 - 5.4 Szociális rendszer
- 6 Gazdaság
 - 6.1 Általános adatok
 - 6.2 Gazdasági ágazatok
 - 6.2.1 Mezőgazdaság
 - 6.2.2 Ipar
 - 6.2.3 Kereskedelem
 - 6.3 Energiagazdálkodás
- 7 Kultúra
 - 7.1 Oktatási rendszer
 - 7.2 Kulturális intézmények
 - 7.3 Művészet
 - 7.4 Hagyományok
 - 7.5 Gasztronómia
- 8 Turizmus, látnivalók
- 9 Sport
- 10 Ünnepek
- 11 Külső hivatkozások
- 12 Jegyzetek

Република Србија Republika Srbija Szerbia Köztársaság

Szerbia zászlaja

Szerbia címere

Nemzeti mottó: nincs

Történelmi: Само Слога Србина Спашава /
Samo Sloga Srbina Spašava

(magyarul: Csak az egység menti meg a szerbet)

Himnusz: Bože pravde

Főváros

Belgrád

é. sz. 44°48' k. h. 20°28'

Államforma

köztársaság

- Elnök

Boris Tadić

- Miniszterelnök

Vojislav Koštunica

Hivatalos nyelv

szerb¹

Terület

- Összes 88 361 (Koszovóval)^[1]
77 474 (Koszovó nélkül)^[2] km² (116.)

Népesség

- 2007 évi becslés 10 159 056 (Koszovóval)^[2]
7 397 651 (Koszovó nélkül)^[1] (94.)
- 2002 évi népszámlálás 7 498 001 (Koszovó nélkül)^[3]
- Népsűrűség 115 (Koszovóval)
95 (Koszovó nélkül) fő/km²

GDP

2005 (becsült)
- Összes \$28,37 milliárd (95.)
- Egy főre jutó \$3200 (123.)

HDI (N/A)

N/A (N/A.) –

Pénznem

Szerb dinár (RSD)

Időzóna

CET (UTC+1)
- Nyári időszámítás CEST (UTC+2)

Internet TLD

.rs

Fekvése, határai [szerkesztés]

A Balkán-félsziget középső és északi részén, illetve a Kárpát-medence déli részén található. Északról Magyarország, keletről Románia és Bulgária, délről Albánia vagy Koszovó, Macedónia, és Montenegró, nyugatról Bosznia és Hercegovina és Horvátország határolja.

Földrajz [szerkesztés]

Domborzat [szerkesztés]

Szerbia domborzati térképe

Az Alföld déli vidéke a Száva és a Duna vonalától délre végződik, de a Morava-völgyben mélyen benyúlik a Balkán-félszigetre. Ettől a völgytől nyugatra helyezkedik a Dinári-hegység, amely Montenegró területén át egészen az Adriai-tenger partjáig fut. Keletre a Balkán-hegység és a Szerb-Kárpátok emelkednek kisebb folyóvölgyekkel, medencékkel. Szerbia Legmagasabb pontja a Mokra-hegység területén található, 2755 m.

Vízrajz [szerkesztés]

Legjelentősebb folyók: Duna, Tisza, Száva, Temes, Nagy-Morava, Drina.

A Tisza itt ömlik bele a Dunába Titeltől 10 km-re délre. A Száva Belgrádnál ömlik a Dunába. A Morava pedig Smederevonál.

Éghajlat [szerkesztés]

Szerbia klímája a kontinentális (Vajdaságban) és a mérsékelt kontinentális (Közép-Szerbia, Koszovó) között mozog. A csapadékok elegendőek az ideális mezőgazdasági termeléshez. Ehhez még hozzájárul Vajdaság és Šumadija termőföldje.

Növény- és állatvilág [szerkesztés]

Szerbia flórája és faunája igen gazdag növény- és állatvilággal rendelkezik, köszönhetően a változékony klímának. Északon, az alföldi részen sztyeppés vidékek vannak, mely nagy része megművelt és agrár területekké lett átalakítva. Kevés eredeti erdő van és ezek is főleg a folyók és csatorák mellett vannak elhelyezve.

{Od drveća su zastupljene razne vrste vrba, jove, jasen, topole...}

A telkek és tanyák környékén kultivált erdőségek vannak, melyek az apróbb vadállatoknak és a szarvasoknak menedéket nyújtanak. Itt vannak továbbá a gyümölcsösök (dudovo drveće), ahogy más házasított fafajták. Az egyéb vadállatok közül a vaddisznó, és a ragadozók közül farkasok, rókák és (Bánátban a Kárpátok lábainál) egy-két eltévedt medve is megtalálható. A madarak közül minden énekes madár megtalálható itt. A vízi madarak jelentős fajtái Szerbiában töltik a nyári időszakot. A középső és a déli régiókban és a hegyekben lombhullató (pl. tölgy) és tűlevelű fák egyaránt megtalálhatóak. A fauna a Balkán-félsziget többi országára jellemző.

- Lombhullató erdők (*Listopadne šume*): {hrast, bukva, grab, brijest, kun, jasen, topola, breza, javor, vrba, jova, akacije i dr...}
- Örökzöld erdők (*Zimzelene šume*): {bor, jela, smrča, omorika, tisa i dr...}
- Gyümölcsösök (*Voćnjaci*): alma, körte, szilva, dió, [dud], kajszi-barack, cseresznye, sárgadinnye, [oskoruša] stb.

{Tu su još i razne vrste žbunastog rastinja, vinogradi, kao i mnogobrojne trave i druge jednogodišnje i višegodišnje zeljaste biljke i cvjetnice.

- Vadállatok (*Divlje životinje*): szarvasfajták, nyúl, mókus, róka, vaddisznó, farkas, medve stb.
- Háziállatok (*Domaće životinje*): Ló, marha, birka, kecske stb.

¹Szerbia alkotmánya szerint szerb; a Vajdaságban az alábbi nyelvek is hivatalosak: magyar, román, ruszin, szlovák és horvát.

Szerbia ENSZ által elismert határai. (Koszovó ENSZ irányítás alatt)

- Madarak (*Ptice*):

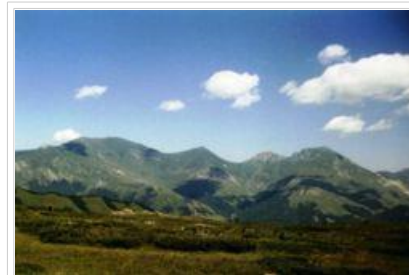
vízi madarak, fecske, [sjenica], veréb, rigó, [ševa], sas, bagoly, karvaly, baromfi, galamb stb.

- A folyókban, mocsarakban és tavakban sokféle hal megtalálható.

{U rijekama, barama i jezerima je bogati riblji fond raznim vrstama slatkovodnih riba od šaranskih vrsta preko grabljivice sve do morune koja je lovljena u Đerdapskoj klisuri}

Szerbia területén lévő nemzeti parkok:^[4]

- Tarcál-hegység (22 000ha)
- Kopaonik hegység (12 000ha)
- Tara Nemzeti Park (19 200ha)
- Đerdap Nemzeti Park (64 000ha)
- Šar Nemzeti Park (38 000ha)

Tájkép a Šarban

Környezetvédelem [szerkesztés]

Az 1999 es háború súlyos környezeti károkat okozott. A lebombázott ipari létesítményekből, vegyiüzemekből toxikus anyagok tömege került a környezetbe. A bombázások során használt grafit szálak súlyos károkat okoztak az élővilágban. A becsapódáskor elporló szegényített urán lőszerek bizonyos területeken komoly nehézfém szennyezést okoztak.

Szerbia komoly Európai Unió támogatással több rehabilitációs programot is indított.

Történelem [szerkesztés]

Szerbiát a görög időkben a trákok lakták. Az első állam ezen a területen a Római Birodalom volt, amelynek több provinciája is osztozott az ország mai területén: Moesia az ország keleti részén, Dalmácia az ország keleti és középső vidékein, Pannonia a Duna és Száva közötti területeken, Dacia pedig a Temesköz vidékén terült el.

Az ország mai lakosai, a szerbek a 7. század második felében foglalták el a területet, valószínűleg bizánci hívásra. Ekkor még laza törzsszövetségben, transzhumáló pásztorkodókként együtt éltek a vlachokkal (a románok feltételezett őseivel). A bolgárok 986-ban meghódították ezt a területet, ám az ekkor megerősödő Bizánci Birodalom 1018-ban megszüntette a Nyugati-Bolgár Fejedelemséget, ezzel Szerbia területe bizánci fennhatóság alá került.

A szerb törzseket Nemanja István (Stefan Nemanja) nagyzsupán egyesítette, létrehozva 1190-ben a Szerb Fejedelemséget, amely 1217-ben Szerb Királyság néven függetlenedett Bizánctól, és megkezdődött Szerbia virágkora. A Nemanjićok 1166-1371 voltak Szerbia uralkodói. Az ország legnagyobb kiterjedését Dušan István (1331–1355) alatt érte el, amikor is Szerbia fennhatósága egészen az Égei-tengerig elért, illetve Albánia és Görögország északi része is hozzátartozott. Azonban az 1389-es rigómezei csata után a középkori szerb állam, különböző

Dušan István a középkori Szerbia legnevesebb uralkodója

török vazallus területekre bomlott. 1402-ben létrejött a szerb despoták állama, amely a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom (törökök) állandó nyomásának volt kitéve. 1459-ben Szendrő eleste után Szerbia egész területe végleg török fennhatóság alá került. A szerb despotai cím Magyarországon élt tovább egészen 1537-ig.

Az 1699-es karlócai béke során Magyarország visszakapta a török által meghódított területeit. Ezen területek rendkívül gyéren lakottak voltak, így sok szerb a magas török adóktól menekülve északra, azaz Magyarországra vándorolt. Részben ekkor népesült be szerbekkel a Délvidék, illetve északabbra a Duna menti területek. Ráckeve, Szentendre tipikusan ilyen város, valamint Szeged környékén Deszk, Újszentiván, Magyarcsanak.

Szerbek által lakott területek a VIII.–IX. században

Szerbia Dušan cár idejében (1350 körül)

1804. február 14-én Đorđe Petrović (avagy Karadordé) vezetésével felkelés tört ki a janicsár hatalom és a vallási elnyomás ellen. A felkelés egész Šumadijára (mai Közép-Szerbia) kiterjedt. Harcukat Oroszország anyagilag és katonailag is támogatta – 1807 júniusában orosz-szerb szövetséget kötöttek –, de a későbbi orosz-török harcok befejezésekor ezt Oroszország beszüntette. 1813 októberében elesett Belgrád, decemberre összeomlott a felkelés, vezetői Ausztriába menekültek.

A megtorlások miatt 1815 áprilisában Takovóból újabb felkelés indult ki Miloš Obrenović vezetésével, gyors sikerekkel. Orosz nyomásra az Oszmán birodalomnak el kellett ismernie Szerbia széles autonómiáját (fennhatóság fejében), és Obrenović főkenézi méltóságát utódlási joggal.

Az 1826-os akkermani orosz-török szerződéssel Szerbia hűbéres fejedelemség lett, amit a drinápolyi béke (1829), majd a szultán (1830) megerősített. A Porta lekötöttségét kihasználva 1833-ban annektálta az első felkelés során elfoglalt, de akkor nem csatolt hat nahijét, amit szultán orosz nyomásra elismert.

1878-ban sikerült teljesen függetlennednie, amikor is a törököket Koszovó és a Novi Pazari szandzsák kivételével az egész országból sikerült kiszorítani.

Az első Balkán-háború során (1913-ban) Szerbia megszerezte mai területét (a Vajdaságot leszámítva) és Macedónia területét.

A boszniai szerb nemzetiségű Gavrilo Princip által elkövetett szarajevói merénylet adta a közvetlen okot az I. világháború kirobbantására. Az Osztrák–Magyar Monarchia által megtámadott Szerbia végül az Antant segítségével a nyertesek között szerepelt az I. világháborúban, ezért **Szerbia**, Bosznia-Hercegovina, Horvátország és az Ausztria területétől elcsatolt Szlovénia (addigi nevén Krajna) egyesüléséből létrejövő **Szerb-Horvát-Szlovén Királyság** a trianoni békekonferencián a Magyarországtól elcsatolt Délvidéket is megkapta. Az itt kialakított **Vajdaság** területén jelentős német, magyar és egyéb nemzetiségű lakosság került kisebbségi sorba. Az ország déli tartományát, **Koszovót** ugyanakkor albán többség lakta.

Az egységes állam 1929-ben a **Jugoszlávia** (*jugoszláv* = „délsláv”) nevet vette fel. A II. világháborúban az állam megszűnt és **Szerbia** a Harmadik Birodalom illetve a Magyar Királyság (Bácska) megszállása alá került. A megszállt területeken a német és a magyar megszállók számos kegyetlenkedést követtek el a szerb lakosság ellen, a zsidó lakosságot pedig koncentrációs táborokba hurcolták. (Lásd: Újvidéki vérengzés, 1942). A horvát usztasák a szerbek ellen valóságos népiirtást folytattak. (lásd: Ante Pavelić) Egyes adatok szerint 1941-1945 között kb. 700.000 szerb civilt mészároltak le. Sebiában a német megszállók ellen elsőként Draža Mihailović vezetésével a királyhoz hű szerb csetnikek kezdték meg a harcot. Valamivel később Josip Broz Tito marsall vezetésével nagyszabású partizánmozgalom bontakozott ki a német csapatok ellen. A háború után a partizánok

tömeges népirtást követtek el a német és magyar polgári lakosság ellen. (Lásd: Délvidéki vérengzések)

1945-ben újra egyesültek a délszláv területek. Az új alkotmány elfogadásával Jugoszlávia „népi demokrácia” lett, de 1948-ban sikerült szakítania a sztálinista Szovjetunió által vezérelt szocialista blokkal. 1961-től kezdve Tito marsall vezetésével Jugoszlávia nyugatias jellegű állammá vált, amely egészen a legutóbbi délszláv háború kitöréséig (1990) a térségben viszonylag fejlett államnak számított.

A délszláv háború során, 1992-re a korábbi szocialista Jugoszlávia felbomlott, a tagköztársaságokból független államok jöttek létre. Jugoszlávia, Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Horvátország és Szlovénia teljesen önállóan működtek tovább.

Horvátországhoz és Bosznia-Hercegovinahoz hasonlóan Jugoszlávia is menedéket nyújtott a délszláv háborús bűnösöknek, ezért nemzetközi helyzete a 90-es évek során fokozatosan romlott, amit az országot sújtó gazdasági válság is tetézett. Végül, 1999-ben, a koszovói etnikai tisztogatásokat követően a NATO légi csapásokat mért az országra. 2000 októberében a Slobodan Milošević vezette rezsim megbukott. Slobodan Milosevicet mint háborús bűnöst letartóztatták, és kiadták Hágának. Milosevic 2006-ban cellájában keringési elégtelenségben elhunyt.

Jugoszláviában jelentős demokratikus átalakulás zajlott. Politikai életében azonban továbbra is kísértének a múlt árnyai. Erre példa Zoran Đinđić, volt miniszterelnök meggyilkolása.

Az utóbbi száz év során **Szerbia** határai többször és jelentősen változtak, és számos államalakulatnak volt a tagja: Szerb-Horvát-Szlovén Királyság 1918-1941-ig (1927-től Jugoszlávia), 1941 és 1944 között német megszállás alatt, 1945 és 1992 között **Szerbia** újra Jugoszlávia része (egyike a délszláv államot alkotó hat köztársaságnak a két autonóm tartománnyal, Vajdasággal és Koszovóval együtt). 1992 és 2003 között Szerbia és Montenegró közösen alkotta a **Jugoszláv Szövetségi Köztársaságot**. A 2003. február 4-én létrejött megegyezés alapján ez az államalakulat **Szerbia és Montenegró** néven államszövetséggé alakult.

2006. május 21-én Montenegró lakosai megszavazták az elszakadást az államszövetségtől, Montenegró pedig június 3-án hivatalosan is kikiáltotta függetlenségét, ezáltal az államszövetség felbomlott. A nagyobb rész **Szerbia Köztársaság** néven létezik tovább.

2008. február 17-én kiáltották ki Koszovó függetlenségét. "Koszovó a mai naptól büszke, független és szabad" - jelentette ki Hashim Thaci koszovói miniszterelnök vasárnap a pristinai parlament rendkívüli ülésén. **Szerbia** visszautasítja a függetlenséget. Jelenleg (2008. május 11.) 40 ország ismerte el Koszovót.

- *Lásd még: Szerbia uralkodóinak listája*
- *Lásd még: Koszovó függetlenségét elismerő országok listája*

Államszervezet és közigazgatás [szerkesztés]

Államforma, alkotmány [szerkesztés]

Köztársaság. Alkotmányát 2006-ban hozták.

Törvényhozás, végrehajtás, igazságszolgáltatás [szerkesztés]

 Részletező szócikk: 2008-as szerbiai parlamenti választások

Közigazgatási felosztás [szerkesztés]

 Részletező szócikk: Szerbiai körzetek

A Szerbia Köztársaság a következő közigazgatási egységekre bontható fel: autonóm tartományok, körzetek, községek.

Két autonóm tartománya Vajdaság és Koszovó. 2008. február 17-én Koszovó albán vezetése egyoldalúan kikiáltotta a tartomány függetlenségét, jelenleg az Egyesült Nemzetek Ideiglenes Koszovói Közigazgatási Missziójának (UNMIK) közigazgatása alatt van.

Szerbia kormánya a területén 29 körzetet (és Belgrád főváros, amely egymagában régió, körzet és főváros) ismer el.^[5]

Belpolitika [szerkesztés]

2006-ban új alkotmányt fogadtak el. A legutóbbi parlamenti választásokat 2007-ben tartották, melyen a Szerb Radikális Párt kapta a legtöbb szavazatot. Összesen 81 mandátumot szerzett a Szerb Radikális Párt, a Demokrata Párt 64 mandátumot, a Szerbia

Demokrata Párt-Új Szerbia koalíció 47 mandátumot,a G17 Plusz 19 mandátumot,a Szerb Szocialista Párt 16 mandátumot,Liberális Demokrata Párt-Szerb Polgári Szövetség-Szociáldemokrata Unió-Vajdasági Szociáldemokrata Liga koalíció 15 mandátumot,Vajdasági Magyar Szövetség 3 mandátumot,a bosnyák Szandzsáki Koalíció 2 mandátumot,az Albán koalíció 1 mandátumot,a Szerbiai Romák Uniója 1 mandátumot és a Roma Párt 1 mandátumot szerzett.A Demokrata Párt a Szerbiai Demokrata Párt-Új Szerbia és a G17 Plusz alkottak kormányt.A kormányfő Vojislav Kostunica maradt a Szerbiai Demokrata Párt vezetője.A kormány jövője megalakulása óta bizonytalan.A Demokrata Párt és a G17 Plusz az európai integrációkat helyezik előtérbe míg a Szerbiai Demokrata Párt a koalíciós partnereivel együtt oroszbarát politikát folytat.A 2008-as elnöki választásokat Boris Tadic nyerte aki ezzel megvédte mandátumát.Legnagyobb ellenfele a radikális Tomislav Nikolic volt.Tadic győzelmét főleg a kisebbségeknek és a polgári lakosságnak köszönheti.

Koštunica miniszterelnök 2008. március 8-án lemondott.

Főbb pártok:

- Szerb Radikális Párt
- Szerbiai Demokrata Párt
- Demokrata Párt (Szerbia)
- G17 Plusz
- Vajdasági Magyar Szövetség
- Szerbiai Szocialista Párt

Védelmi rendszer [szerkesztés]

 Részletező szócikk: Szerbia hadereje

A Szerb Haderő még ma is meghatározó egyéniség a balkánon. Az egykori Nagy-Jugoszláviának (JSZSZK) nagy és erős hadserege volt, amitő még a nyugat is rettegett. A délszláv háborúban súlyos sérülések keletkeztek a haderőben, főleg a légierőben, ugyanis a repülőgépek nagy részét a NATO bombázások alatt a repülőtéren megsemmisítették. A tönkrement eszközök pótlását 2000 óta megkezdték, azóta folyamatos az újítás. A Szerb Hadsereg (Vojske srbije - Bojcke Cpбиje) főleg keleti, őszöjvet eszközökkel dolgozik, de manapság érdeklődnek a nyugati eszközök iránt is, és van saját gyártású vadászgépük, a Galeb. És szerbiában készítenek egy tankot is, de ennek még csak a prototípusát tesztelik.

Állami jelképek [szerkesztés]

Lásd még: Szerbia címere, Szerbia himnusza, Szerbia zászlaja

A jelenleg hatályban lévő nemzeti szimbólumokat, a zászlót, címet és himnuszt a szerb parlament 2004 augusztus 17.-én egyhangúan megszavazta.^[6]

A címer bevezetése a szerb királyi címer visszaállítását jelentette, szimbólumai a kétféjű sas, a kereszt és rajta a Nemanjić dinasztia koronájával.

Szerbia nemzeti himnusza a 19. században keletkezett Bože pravde (Igazság Istene), melynek zenéjét Davorin Jenko szerezte, szövegét Jovan Đorđević írta.

Az ajánlás alapján a szerb parlament kétféle zászlót fogadót el, egy nemzeti és egy állami zászlót.

Szerbia nemzeti zászlaja három egyenlő vízszintes sávból áll, amelyek az orosz zászló fordítottjaként rendre piros, kék és fehér színűek. Az állami zászló ezzel megegyező, Szerbia nemzeti címerével kiegészítve.

Népesség [szerkesztés]

Általános adatok [szerkesztés]

A népesség: 7 397 000 fő A népsűrűség: 106,34 fő/km²

Legnépesebb települések [szerkesztés]

 Részletező szócikk: Szerbia városai

Szerbia legnépesebb városai: a főváros Belgrád (*Beograd*) (lakossága 1 136 786 fő), Újvidék (*Novi Sad*) (215 600), Priština (200 000), Niš (173 400), Kragujevac (146 000), Prizren (121 000) és Szabadka (*Subotica*) (99 500).

Etnikai, nyelvi, vallási megoszlás [szerkesztés]

Szerbia többnemzetiségű ország, amelynek egyes területein, a szerbek aránya nem éri el az abszolút többséget. Legutóbb 2002-ben tartottak hivatalos népszámlálást, de ezek az adatok nem tartalmazzák a nemzetközi felügyelet alatt álló Koszovó lakosságának számát.

A 2002-es népszámlálási adatok a nemzetközi felügyelet alatt álló Koszovó tartomány nélkül: [3]

	Összesen		Közép-Szerbia		Vajdaság	
	összesen	%	összesen	%	összesen	%
Összesen	7 498 001	100	5 466 009	100	2 031 992	100
szerbek	6 212 838	82,86	4 891 031	89,48	1 321 807	65,05
magyarok	293 299	3,91	3 092	0,06	290 207	14,28
bosnyákok	136 087	1,82	135 670	2,48	417	0,02
romák és sintik	108 193	1,44	79 136	1,45	29 057	1,43
jugoszlávok	80 721	1,08	30 840	0,56	49 881	2,45
horvátok	70 602	0,94	14 056	0,26	56 546	2,78
montenegróiak	69 049	0,92	33 536	0,61	35 513	1,75
albánok	61 647	0,82	59 952	1,1	1 695	0,08
szlovákok	59 021	0,79	2 384	0,04	56 637	2,79
vlachok	40 054	0,53	39 953	0,73	101	0
románok	34 576	0,46	4 157	0,08	30 419	1,5
macedónok	25 847	0,35	14 062	0,26	11 785	0,58
bolgárok	20 497	0,27	18 839	0,34	1 658	0,08
bunyevácok	20 012	0,27	246	0	19 766	0,97
muszlimok (mint nemzetiség)	19 503	0,26	15 869	0,29	3 634	0,18
ruszinok	15 905	0,21	279	0,01	15 626	0,77
ukránok	5 354	0,07	719	0,01	4 635	0,23
szlovének	5 104	0,07	3 099	0,06	2 005	0,1
goraniak (Dél-koszovói szláv muszlimok)	4 581	0,06	3 975	0,07	606	0,03
németek	3 901	0,05	747	0,01	3 154	0,16
oroszok	2 588	0,03	1 648	0,03	940	0,05
csehek	2 211	0,03	563	0,01	1 648	0,08
egyéb	11 711	0,16	6 400	0,12	5 311	0,26
nem nyilatkozott	107 732	1,44	52 716	0,97	55 016	2,71
ismeretlen	75 483	1,01	51 709	0,95	23 774	1,17

Szociális rendszer [szerkesztés]

Gazdaság [szerkesztés]

Az 1991 és 1995 között fennálló háború teljes gazdasági összeomlást eredményezett, ezt pedig növelték 1999-ben a NATO bombázásai, és az ENSZ gazdasági szankcióinak köszönhetően **Szerbia** teljesen elszakadt a világgazdaságtól.

2001-ben a Világbank megszavazott 1,3 milliárd USD-t az ország újjáépítésére. Nemzetközi elemzők szerint a gazdaság teljes helyreállítása legalább tíz évet vesz igénybe.

Általános adatok [szerkesztés]

Gazdasági ágazatok [szerkesztés]

Mezőgazdaság [szerkesztés]

Ipar [szerkesztés]

Kereskedelem [szerkesztés]

Az export évi értékét 2002-ben mintegy 2 milliárd USD-re becsülték, s ennek közel kétszerese az import értéke. Németország, Olaszország és Oroszország a fő külkereskedelmi partnerei.

Energiagazdálkodás [szerkesztés]

Szerbia gazdag alacsony hőértékű lignitben és vízenergiában, viszont szegényebb barnaszénben kőolajban és földgázban, ami csak Vajdaságban található. Kőszén nagy mennyiségben található az Kelet-Szerbiában. Több hőerőmű, vízierőmű található az országban, továbbá, 2 kőolajfinomító. Ami a szerbiai bányászatot illeti, kissé elavult. De ettől függetlenül folyik a kitermelés, mivel Szerbia gazdag kis fémtartalmú ércekben. Szerbiában bányásznak: vasat, nikkelt, krómot, rezet, ólmot, aranyt, ezüstöt, ónt, bört, és vörös bauxitot.

Kultúra [szerkesztés]

Oktatási rendszer [szerkesztés]

Kulturális intézmények [szerkesztés]

könyvtárak, múzeumok, színházak, zene és tánc intézményei

Művészet [szerkesztés]

Az alábbi információs doboz a szerb nép művészetére vonatkozik. A Szerbiában élő többi nép művészetéről lásd a Vajdaság, Koszovó szócikkeket.

Szerb művészet
Népművészet • Építészet • Festészet • Szobrászat • Iparművészet • Zene • Tánc • Irodalom • Színház • Fotóművészet • Film

- Építészet
- Képzőművészetek
- Irodalom
- Filmművészet
- Zene

Hagyományok [szerkesztés]

Gasztronómia [szerkesztés]

Turizmus, látnivalók [szerkesztés]

 Részletező szócikk: Szerbia turizmusa

Lásd még: Szerbia magyar emlékei, látnivalói

Szerbiában 2008.-ban sor kerül az Eurovíziós dalverseny megrendezésére is, amelyet tavaly Marija Serifovic nyert meg.

Sport [szerkesztés]

Ünnepek [szerkesztés]

Szerbiában a Julián-naptárt használják, ezért az ünnepek csúsznak a Gergely-naptárhoz képest, így szenteste január 6.-ára, szilveszter pedig január 13.-ára esik. A legfontosabb nemzeti ünnep július 28-a Szent Vid napja (szerbül: Vidovdan). 1389-ben ekkor verte meg a török Murád szultán vezetésével a szerbeket, és vesztették el függetlenségüket.

A karácsonyt (szerbül божић) eredetileg január 6-án tartották, de már december 25-én, azaz a Gergely-naptár szerint is meg szokták tartani.

Az egyik legnagyobb ünnep Szent György napja, melyet évente kétszer is megtartanak. Az első (Đurđevdan) április 24-én (a szerb egyházi naptár alapján május 6-án), a második (Đurđic) november 3-án van (a szerb egyházi naptár alapján november 16-án). Szent Györgyöt leginkább lova hátán ábrázolják, amint lándzsájával éppen ledöfi a bűnt jelképező sárkányt.

Január 27.-én ünneplik meg az egyik leghíresebb szentjüket. Ő Szent Száva (Sveti Sava), aki megreformálta az egyházat, az oktatást. Mivel a pogány szerbek többistenhívők voltak, Szent Száva tudta, hogy nem veheti el ettől a néptől a jogot, hogy több Istent imádjanak. Ezért kitalálta, hogy minden család válasszon magának egy védőszentet, aki védelmezi a családját. Ez az ünnep a *krсна слава* (magyarul kb.: *keresztes ünnep*). A védőszent apáról fiúra száll, a lánygyermek, amikor férjhez megy, felveszi a férjéét. Minden család minden évben egyszer misével ünnepli a slavát, majd a pap megszenteli a család házát, és este vacsorát tartanak.

2008 ^[7]	Megnevezés	Munkaszüneti nap
január 1 január 2	Újév	igen
január 7	ortodox Karácsony	igen
január 14	ortodox Újév	<i>nem</i>
január 27	Szent Száva napja	<i>nem</i>
február 15	Alkotmány ünnepe	igen
április 25	ortodox Nagypéntek	igen
április 28	ortodox Húsvét hétfő	igen
május 1 május 2	Munka ünnepe	igen
május 9	Győzelem napja	<i>nem</i>
január 28	Vidovdan	igen

Külső hivatkozások [szerkesztés]

- Szerbia kormányának honlapja (<http://www.srbija.sr.gov.yu/>)
- Szerbia Invest (<http://www.investinobrenovac.com/>)
- Fotók Szerbiáról (http://www.ee-photo.com/categories.php?cat_id=9&sessionId=e94a2c37033acd8bd9503ddbe75cd374)
- Szerbia térkép (<http://szerbia.terkepek.net/>)
- [1] (<http://www.bivornyebeograd.mlap.hu/>)
- Szerbia és a NATO kilenc év elteltével (http://glassrbije.org/M/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=19&Itemid=32)

Jegyzetek [szerkesztés]

1.

[^] ^a ^b Szerbia Statisztikai Hivatala.

2.

[^] ^a ^b CIA Factbook.

3.

[^] ^a ^b Statistical Office of the Republic of Serbia (2003). *Population by national or ethnic affiliation(2002 Census)(A népszámlálás Koszovó területe nélkül történt)*
- (<http://webrzs.statserb.sr.gov.yu/axd/en/Zip/CensusBook1.pdf>)

(PDF) (angol nyelven). Meglátogatva: 2008. április 14.

4.

[^] Nemzeti parkok. National Tourist Organization of Serbia.

5.

[^] Szerbiai körzetek, 2007. szeptember 16.

6.

[^] Állami jelképek. Serbian Government.

7.

[^] Ünnepek 2008.

Európai országok	▼ kinyit
-------------------------	-----------------

A lap eredeti címe: „<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szerbia>”
Kategóriák: Szerbia | Jugoszlávia
Rejtett kategóriák: Szakaszcsonkok | Csonkok 2005 októberéből

- A lap utolsó módosítása: 2008. május 28., 22:42.
- A lap szövege a GNU Free Documentation License feltételei szerint használható fel (lásd a **Wikipédia:Felhasználási feltételek** lapot).
A Wikipédia® a Wikimedia Foundation, Inc. bejegyzett védjegye.